

Gillberg-affären – forskning måste kunna granskas

■ Josef Milerad, Läkartidningens medicinske chefredaktör, framför på en ledarsida i Läkartidningen 36/2007 (sidan 2480) att Gillberg-affären handlat om »privata omständigheter« mellan »antagonister«, att forskningen berört »patienter«, att »scientologer« varit inblandade m m. Han har i BMJ hämtat sin kunskap från frilansjournalisten Jonathan Gornall (BMJ. 2007 Aug 25 <<http://www.bmj.com/cgi/content/full/335/7616/370>>).

Ingenting av detta stämmer. I Elinders och Kärffves engagemang finns ingen personlig konflikt, inga antagonister och inte någon inblandning av scientologer.

I BMJ-artikeln omnämndes överhuvudtaget inget om att tvisten uppstod i anslutning till den vetenskapliga kritik av DAMP-begreppet och den svenska DAMP-studien som Eva Kärffve år 2000 presenterade i sin bok, »Hjärnsnöken – DAMP och hotet mot folkhälsan«. För den som är intresserad av det sakliga hänvisas till bokens sidor 32–72 samt 221–226.

Sakfrågan handlar om möjligheten för utomstående att kontrollera ett forskningsmaterial där forskargruppen inte tillmötesgår detta, utan trotsar domstolsbeslut och olagligt förstör 100 000 sidor viktigt forskningsmaterial, och där den huvudansvarige lägger skulden på underställda för att slutligen dömas i domstol för tjänstefel.

Forskningen handlade inte om patienter utan om obehandlade försökspersoner. Forskningen saknade dessutom i delar viktiga forskningsetiska godkännanden. Materialet kunde ha avidentifierats. Forskarna begärde en skyndsam granskning av Vetenskapsrådet. Rådet presenterade tre namn på oberoende

forskare. Då tog forskarna tillbaka sitt erbjudande med motiveringen att etiska rådets ordförande Ove Lundgren friat dem. Ove Lundgren m fl har i Dagens Medicin den 13 april 2005 påpekat att detta påstående är felaktigt.

Andra forskare än Eva Kärffve – forskare som professorerna Rolf Zetterström och Per-Anders Rydelius – har också granskat DAMP-studierna. I Dagens Medicin den 25 maj 2005 har de (liksom Kärffve)

pekat på de vetenskapliga svagheter som finns i de aktuella undersökningarna.

Josef Milerad framför att det bara finns förlorare i denna »destruktiva konflikt«, att »Kärffve och Elinder vunnit slaget men förlorat kriget«, att Gillberg fått rätt i sak och att ADHD idag är en helt etablerad diagnos. Detta stämmer inte. DAMP-diagnosen, som diskussionen primärt gällt och vars vetenskapliga underlag blivit förstört, blev

aldrig internationellt accepterad och är nu avskaffad.

Forskning måste kunna granskas. Att med stöd av lagstiftning och domstol verka för att detta ska vara möjligt är inte fel. Att arbeta för ett öppet samhälle är inte destruktivt. Läkartidningens medicinske chefredaktör har dragit oriktiga slutsatser.

Leif Elinder
barnläkare, Uppsala
leif.elinder@gmail.com

REPLIK:

Frågan är *hur* granskningen ska gå till

■ Leif Elinders skepsis till BMJs redovisning av Gillberg-affären måste ses mot bakgrund av att artikeln kritiskt granskar hans del i konflikten. Man kan alltid diskutera detaljerna i en artikel, men de uppgifter som Leif Elinder nu tillbakavisar finns också dokumenterade i Vanna Beckmans bok »Strider under hjärnåldern«. Elinders uppfattning står mot två oberoende källor.

Detta som en parentes – för kärnan i min ledare var det orimliga i att vi låter så många lägga ned så mycket tid, energi och kraft på destruktiva konflikter.

Trots Elinders omfattande produktion av inlägg som förnekar existensen av ADHD finns tillståndet idag beskrivet i varje modern lärobok i pediatrik.

Jag håller helt med Elinder om att all forskning måste kunna granskas. Frågan är bara om det ska ske enligt vetenskapliga principer via universitetet och vetenskapsråd – eller via självutnämnda privatspanare som driver processer och bombarderar forskare med krav på tillgång till deras arbetsmaterial.

Vi kan utifrån offentlig-

hetsprincipen sysselsätta hela forskarkåren med att kopiera, avidentifiera och skicka alla sina data till var och en som anser sig ha intresse av dessa. Om detta är rimligt och gagnar forskning-

en eller öppenheten behöver diskuteras.

Josef Milerad
medicinsk chefredaktör,
Läkartidningen
josef.milerad@lakartidningen.se

SLUTREPLIK:

Fortsatt förvanskning i sak

■ Josef Milerad fortsätter att förvanska sakfrågan:

1. Sakfrågan i Gillberg-affären handlar åter inte om ADHD utan om DAMP-forskningen.
2. Jag har aldrig förnekat »existensen av ADHD«. Jag utmanar Milerad genom att begära att han redovisar ett enda påstående från mig med denna innebörd. Vad jag framfört är att ADHD-kriterierna är godtyckliga och inte vetenskapligt validerade för en diagnostik av funktionshinder.
3. Milerad framför att de uppgifter jag tillbakavisar finns dokumenterade i Vanna Beckmans bok »Strider under hjärnåldern«. Beckman är litterär talesman för Gillberg-gruppen och tydligen också Milerads sanningssvitne. Det återstår för

Milerad att visa att Beckmans utsagor är riktiga och att hennes källmaterial motsäger det jag framfört. 4. Jag är ingen »självtutnämnd privatspanare« m m. Istället är jag en särskoleläkare med ett professionellt intresse att granska den forskning som ligger till grund för diagnostik av psykiska funktionshinder. Med viss envishet har jag begärt att universitetet låter en oberoende myndighet undersöka frågan (se min artikel »Låt Vetenskapsrådet göra en opartisk granskning«, GP-debatt 2003-07-22). Vetenskapsrådet presenterade tre namnförslag. Forskarna avvisade dessa. Där har vi problemet.

Leif Elinder
barnläkare, Uppsala
leif.elinder@gmail.com